

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. P.16.0244.N

I-II

M E Y,

beklaagde, aangehouden,

eiser,

met als raadsman mr. Dimitri de Béco, advocaat bij de balie te Brussel,

tegen

O R V,

burgerlijke partij,

verweerster.

III

F B,

beklaagde, aangehouden,

eiser,

met als raadsman mr. Thibaud Delva, advocaat bij de balie te Antwerpen,

tegen

1. **POLITIEZONE NR. 5340 BRUSSEL-WEST**, vertegenwoordigd door haar Politiecollege, 1080 Brussel, Briefdragerstraat 2,

burgerlijke partij,

2. **D B,**

burgerlijke partij,

3. **O R V,** reeds vermeld,

burgerlijke partij,

4. **J B,**

burgerlijke partij,

verweerders.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

De cassatieberoepen zijn gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Antwerpen, correctionele kamer, van 27 januari 2016.

De eiser I-II voert geen middel aan.

De eiser III voert in een memorie die aan dit arrest is gehecht, vier middelen aan.

Raadsheer Erwin Francis heeft verslag uitgebracht.

Procureur-generaal Patrick Duinslaeger heeft geconcludeerd.

II. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Ontvankelijkheid van de cassatieberoepen

1. Krachtens artikel 425, § 1, Wetboek van Strafvordering wordt de verklaring van cassatieberoep gedaan door het openbaar ministerie of de advocaat die houder is van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures, op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gewezen.

2. De verklaring betreffende het cassatieberoep I werd niet gedaan door een advocaat.

3. Krachtens artikel 419 Wetboek van Strafvordering kan niemand een tweede maal cassatieberoep instellen tegen dezelfde beslissing, behoudens in de gevallen waarin de wet voorziet.

Het cassatieberoep II is ingesteld na het cassatieberoep I.

4. De cassatieberoepen I en II zijn niet ontvankelijk.

5. Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt niet dat het cassatieberoep III aan de verweerdere is betekend.

In zoverre gericht tegen de beslissing op de burgerlijke rechtsvorderingen, is dat cassatieberoep evenmin ontvankelijk.

Eerste middel

6. Het middel voert schending aan van artikel 3 van de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 en artikel 141*bis* Strafwetboek: het arrest veroordeelt de eiser als leidend persoon van een terroristische groep (telastlegging A) en oordeelt dat geen toepassing kan worden gemaakt van de uitsluitingsgrond van artikel 141*bis* Strafwetboek en artikel 3 van de Verdragen van Genève aangezien de door *M S A M* en *J al N* gepleegde feiten niet kunnen worden beschouwd als handelingen van strijdkrachten of georganiseerde gewapende groepen tijdens een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht; het feit dat deze organisaties inbreuken plegen op het internationaal humanitair recht betekent niet dat dit recht niet van toepassing is en er dus geen sprake is van een intern gewapend conflict; dat men niet openlijk wapens draagt, niet als strijdkracht herkenbaar is of geen uniform draagt, bepaalt niet of men als strijdkracht kan worden beschouwd onder het internationaal humanitair recht; het arrest steunt de beslissing eveneens op het irrelevante criterium dat er een identificeerbaar bevel moet zijn dat daadwerkelijk ter verantwoording kan worden geroepen; zoals blijkt uit de criteria gehanteerd in het *Tadić*-arrest van het Joegoslavië-tribunaal moet minstens één van de partijen bij een niet-internationaal gewapend conflict een georganiseerde gewapende groep zijn, waarbij de beoordeling van het niveau van organisatie niet gekoppeld is aan strikte criteria, maar wel aan een aantal indicatieve criteria; een flexibele beoordeling van het niveau van organisatie is vereist; het arrest houdt geen rekening met de internationaal aanvaarde '*flexibele beoordeling op*

basis van niet-limitatieve criteria die steun vindt in de voorbereidende werken van de Verdragen van Genève, de rechtspraak van internationale rechtscolleges en de rechtsleer; tijdens de incriminatieperiode vond een niet-internationaal gewapend conflict met een minimumintensiteit plaats in Syrië waarbij *M S A M* en *J a N* een minimum aan organisatie bezaten; dat beide groepen als terroristisch worden gekwalificeerd of terroristische daden zouden plegen, verhindert deze vaststelling niet.

7. Artikel 141bis Strafwetboek bepaalt: “[*Titel I ter Terroristische misdrijven*] is niet van toepassing op handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict als gedefinieerd in en onderworpen aan het internationaal humanitair recht, noch op de handelingen van de strijdkrachten van een Staat in het kader van de uitoefening van hun officiële taken, voor zover die handelingen onderworpen zijn aan andere bepalingen van internationaal recht.”

8. Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat.

Of er sprake is van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen zijn betrokken, wordt in hoofdzaak beoordeeld aan de hand van de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen. Andere door de internationale rechtspraak aangehaalde criteria zijn slechts indicatieve criteria die kunnen worden gebruikt voor de invulling van de vereisten van de intensiteit van het conflict en de organisatie van de betrokken partijen.

9. De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of bepaalde gedragingen als handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict in de hier bedoelde zin moeten worden beschouwd.

In zoverre het middel opkomt tegen die onaantastbare beoordeling van feiten door het arrest of verplicht tot een onderzoek van feiten waarvoor het Hof geen bevoegdheid heeft, is het niet ontvankelijk.

10. Het arrest oordeelt: “*Analyse van de internationale rechtspraak, o.m. deze van het Joegoslavië-tribunaal (o.m. de zaken Tadic, Haradinaj) leert dat verschillende niet-cumulatieve factoren een aanwijzing kunnen geven voor het bestaan*

van een gewapend conflict, zoals het aantal confrontaties tussen partijen, de duur en de intensiteit van de gevechtshandelingen en de organisatiegraad van een gewapende groep. Desbetreffend is de aanwezigheid van een verantwoordelijke commandostructuur met disciplinaire maatregelen en procedures veelzeggend, net als het bestaan van een hoofdkwartier, de controle over grondgebied en het bezit van wapens en materiaal. Ook van belang is de mogelijkheid om militaire acties te plannen en uit te voeren, een bestand af te sluiten en te spreken ‘door één mond’.”

11. Het oordeelt bovendien, eensdeels, dat tijdens de incriminatieperiode in België op geen enkel ogenblik een gewapend conflict heeft bestaan en artikel 141bis Strafwetboek dus niet kan worden ingeroepen voor de handelingen die leden van Sharia4Belgium in België hebben gesteld en, anderdeels, dat de door de groepen *M S A M* en *J a N* in Syrië gepleegde feiten niet kunnen worden beschouwd als handelingen van strijdkrachten of georganiseerde gewapende groepen tijdens een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht, onder meer omdat:

- “[die groepen, behorend] tot het internationaal terroristisch netwerk van *Al Qaeda*, een sektarische gewelddadige strijd voeren tegen de *Sjiïeten*, ongelovigen, democratische waarden, mensenrechten en humanitair recht”;
- “[*M S A M*] niet over de vereiste organisatiegraad [beschikt]. Er is weinig structuur aanwezig en de groep is niet in staat om grondgebied te controleren, een militaire strategie uit te dokteren en zware militaire acties op te zetten. Deze groep hield zich lokaal voornamelijk bezig met plunderingen, banditisme, willekeurige vrijheidsberoving en executies. Deze zogenaamde missies werden vooraf weinig of niet concreet voorbereid”;
- *J a N* een grote groep van gewapende rebellen betreft die een wereldwijde Islamitische staat nastreven, deze groep ‘statements’ post op jihadistische forums, de identiteit van de leider onbekend is, er geen verantwoord commando actief is en er geen disciplinaire gedragsregels kunnen worden afgedwongen om de noodzakelijke en fundamentele verplichtingen van het internationaal humanitair recht na te leven;

- *“De door M S A M en J a N gevoerde strijd betreft een gewelddadige gewapende strijd tegen alle ongelovigen, tegen democratie, mensenrechten en humanitair recht. Niettegenstaande hun groeiende aanhang en hun pogingen om zich meer te organiseren blijven voormelde organisaties, met niet identificeerbare leiding, in hoofdzaak een clandestien netwerk vormen van diverse cellen actief in verschillende regio’s, met een beperkt overleg en niveau van organisatie”;*
- *“Het gegeven dat M S A M en J a l N voldoende gestructureerd en georganiseerd zijn om een terroristische organisatie uit te maken (...) belet niet dat wordt gesteld dat deze organisaties geen georganiseerde gewapende groepen uitmaken, zoals bepaald in het internationaal humanitair recht”.*

Aldus steunt het arrest het oordeel over de toepasselijkheid van artikel 141bis Strafwetboek op het aan de eiser ten laste gelegde misdrijf niet op irrelevante criteria, maar verantwoordt het de beslissing naar recht.

In zoverre kan het middel niet worden aangenomen.

Tweede middel

12. Het middel voert schending aan van artikel 7.1 EVRM, alsmede miskennis van het legaliteitsbeginsel: het arrest verklaart de eiser schuldig aan de telastlegging leidend persoon te zijn geweest van een terroristische groep met het oogmerk om terroristische misdrijven te plegen, namelijk het aanzetten tot of publiekelijk uitlokken van het plegen van terroristische misdrijven (artikel 140bis Strafwetboek), het werven of aansporen tot het plegen van terroristische misdrijven (artikel 140ter Strafwetboek) en het geven van onderrichtingen, opleiding of instructies voor de vervaardiging of het gebruik van wapens of stoffen of voor andere specifieke methoden en technieken met het oog op het plegen van terroristische misdrijven (artikel 140quater Strafwetboek); deze terroristische misdrijven waren tijdens de incriminatieperiode tussen 2 maart 2010 en 16 april 2013, behoudens de korte periode van 14 maart 2013 tot 15 april 2013, niet strafbaar in België; bijgevolg waren er voor deze periode geen terroristische misdrijven voorhanden zoals vereist door artikel 139 Strafwetboek, zodat het constitutief bestanddeel “terroris-

tische groep” van het misdrijf “leider zijn van een terroristische groep” niet vervuld is in de periode van 2 maart 2010 tot 14 maart 2013.

13. Het arrest veroordeelt de eiser III wegens het misdrijf leidend persoon te zijn geweest van een terroristische groep en oordeelt:

“Sharia4Belgium betreft van bij het begin een gestructureerde vereniging die heeft gehandeld met als objectief het plegen van terroristische misdrijven. Daarbij dient te worden beklemtoond dat de conspiratie of het koesteren van plannen voldoende is, en het derhalve niet is vereist dat er zich reeds een voornemen om een misdaad of een wanbedrijf te plegen heeft geopenbaard.”

In casu beoogde Sharia4Belgium, [de eiser III] en de leden die tot de harde kern behoorden welbewust om:

- *jongeren aan te trekken;*
- *deze via een intensieve training te indoctrineren met het Jihadistisch salafistisch gedachtengoed;*
- *deze voor te bereiden op hun vertrek naar Syrië, waar ze aansluiting vonden bij de gewapende geloofstrijders M S A M of J al N met het oog op het plegen van terroristische misdrijven, met name moord, doodslag, het toebrengen van opzettelijke slagen en verwondingen en het aanrichten van grootschalige vernielingen en beschadigingen, zoals opgesomd in artikel 137 § 2, 1° en 4° van het Strafwetboek.”*

Aldus oordeelt het arrest niet dat de terroristische misdrijven die het oogmerk waren van de terroristische groep, bestonden uit de misdrijven bepaald in de artikelen 140bis, 140ter en 140quater Strafwetboek.

Het middel berust op een onjuiste lezing van het arrest en mist bijgevolg feitelijke grondslag.

Derde middel

14. Het middel voert schending aan van artikel 7.1 EVRM, alsmede miskenning van het legaliteitsbeginsel: het arrest veroordeelt de eiser wegens de in artikel 137 Strafwetboek bedoelde terroristische misdrijven vernieling (telastlegging B) en

weerspannigheid (telastlegging G) en motiveert zijn schuld door te stellen dat hij aanstoker was van deze feiten; het aanzetten tot of publiekelijk uitlokken van het plegen van terroristische misdrijven, het werven of aansporen tot het plegen van terroristische misdrijven en het geven van onderrichtingen, opleiding of instructies voor de vervaardiging of het gebruik van wapens of stoffen of voor andere specifieke methoden en technieken met het oog op het plegen van terroristische misdrijven was op de datum van die feiten, dit is 31 mei 2012, niet strafbaar.

15. Met de telastleggingen B en G veroordeelt het arrest de eiser niet wegens terroristische misdrijven in de zin van artikel 137 Strafwetboek.

Het middel berust op een onjuiste lezing van het arrest en mist bijgevolg feitelijke grondslag.

Vierde middel

Eerste onderdeel

16. Het onderdeel voert schending aan van artikel 7.1 EVRM, alsmede miskenning van het legaliteitsbeginsel: het arrest oordeelt dat het aanzetten tot of publiekelijk uitlokken van het plegen van terroristische misdrijven, het werven of aansporen tot het plegen van terroristische misdrijven en het geven van onderrichtingen, opleiding of instructies voor de vervaardiging of het gebruik van wapens of stoffen of voor andere specifieke methoden en technieken met het oog op het plegen van terroristische misdrijven, gesteld buiten deelname aan een terroristische groep, ook vóór 14 maart 2013, datum van inwerkingtreding van de wet van 18 februari 2013 tot wijziging van boek II, titel *Iter* van het Strafwetboek, strafbaar kunnen worden gesteld; de genoemde terroristische misdrijven waren tijdens de weerhouden incriminatieperiode, namelijk tussen 2 maart 2010 en 16 april 2013, behoudens de korte periode van 14 maart 2013 tot 15 april 2013, niet strafbaar in België; door anders te oordelen, interpreteren de appelrechters artikel 137 Strafwetboek op extensieve wijze; extensieve interpretatie is slechts toegelaten wanneer de wil van de wetgever om feiten van die aard strafbaar te stellen ondubbelzinnig vaststaat en de feiten in de wettelijke omschrijving van de inbreuk kunnen worden begrepen; uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat deze feiten al

strafbaar waren op grond van artikel 140 Strafwetboek als deelname aan een terroristische groep en dat bijzondere bepalingen dienden te worden toegevoegd ten einde openbare aanzetting, opleiding en rekrutering die plaatsvinden buiten de deelname aan een terroristische groep strafbaar te stellen; de door de appelrechters gehanteerde extensieve interpretatie is niet toegestaan.

17. Noch met de redenen die het onderdeel aanhaalt, noch met andere redenen oordeelt het arrest dat de misdrijven bepaald in de artikelen 140*bis*, 140*ter* en 140*quater* Strafwetboek, gesteld buiten deelname aan een terroristische groep, ook vóór 14 maart 2013 strafbaar kunnen worden gesteld.

Het onderdeel gaat uit van een onjuiste lezing van het arrest en mist bijgevolg feitelijke grondslag.

Tweede onderdeel

18. Het onderdeel voert schending aan van artikel 2 Strafwetboek, alsmede miskenning van het beginsel van de niet-retroactiviteit van de strafwet: het arrest stelt dat het aanzetten tot of publiekelijk uitlokken van het plegen van terroristische misdrijven, het werven of aansporen tot het plegen van terroristische misdrijven en het geven van onderrichtingen, opleiding of instructies voor de vervaardiging of het gebruik van wapens of stoffen of voor andere specifieke methoden en technieken met het oog op het plegen van terroristische misdrijven, gesteld buiten deelname aan een terroristische groep, ook vóór 14 maart 2013, datum van inwerkingtreding van de wet van 18 februari 2013 tot wijziging van boek II, titel *I*ter van het Strafwetboek, strafbaar kunnen worden gesteld; de appelrechters passen aldus de wet van 18 februari 2013 toe op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van deze wet; de wet van 18 februari 2013 is een strengere strafwet dan deze die vóór zijn inwerkingtreding van toepassing was; de retroactieve toepassing van een strengere strafwet is niet toegestaan.

19. Het onderdeel is in zijn geheel afgeleid uit de in het eerste onderdeel vergeefs aangevoerde onwettigheid en is bijgevolg niet ontvankelijk.

Ambtshalve onderzoek van de beslissingen op de strafvordering

20. De substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen zijn in acht genomen en de beslissingen zijn overeenkomstig de wet geweest.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt de cassatieberoepen.

Veroordeelt de eisers tot de kosten van hun cassatieberoep.

Bepaalt de kosten in het geheel op 372,41 euro waarvan op het cassatieberoep I-II 208,75 euro verschuldigd is en op het cassatieberoep III 163,66 euro.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, tweede kamer, samengesteld uit raadsheer Filip Van Volsem, als waarnemend voorzitter, de raadsheren Alain Bloch, Peter Hoet, Antoine Lievens en Erwin Francis, en op de openbare rechtszitting van 24 mei 2016 uitgesproken door waarnemend voorzitter Filip Van Volsem, in aanwezigheid van procureur-generaal Patrick Duinslaeger, met bijstand van griffier Frank Adriaensen.

F. Adriaensen

E. Francis

A. Lievens

P. Hoet

A. Bloch

F. Van Volsem

Verzoekschrift

NIET VERBETERDE KOPIE